

'Age of regents and rulers' of 'time of regents and dukes'?

Spagaat van het vak geschiedenis binnen het tweetalig onderwijs

Docenten die geschiedenis geven in het tweetalig onderwijs kunnen onmogelijk aan de eisen van het Europees Platform en aan de eisen van de Nederlandse wet voldoen. De huidige methodes zijn hiervoor ongeschikt. Wat nu?

Geert-Jan Nillesen is teamleider en docent *History* binnen het tweetalig onderwijs op het Stedelijk College Eindhoven.

Sinds begin jaren negentig in de vorige eeuw is het tweetalig onderwijs in Nederland in ontwikkeling en sluiten steeds meer scholen zich bij deze onderwijsvorm aan. Leerlingen die tweetalig onderwijs volgen, krijgen naast *English* ook een aantal andere vakken in het Engels aangeboden, waaronder geschiedenis.

Docenten die in deze stroom lesgeven, hebben niet alleen te maken met de wet, die de tien tijdvakken en zevenendertig kenmerkende aspecten voorschrijft, zij moeten zich ook houden aan de 'standaard tweetalig onderwijs Engels havo/vwo'. Deze standaard is door het

methodes ongeschikt zijn. Als eerste wordt vaak het niveau genoemd. De boeken, vooral voor de leerlingen die net instromen in het tweetalig onderwijs, zijn qua taal te moeilijk of hebben, als het taalniveau wel past bij de mogelijkheden van de leerlingen, niet altijd het vereiste havo- of vwo-niveau.

Een tweede punt vormen de culturele verschillen tussen de diverse landen. Uit Canadees onderzoek, waar tweetalig onderwijs al veel langer bestaat, blijkt dat een bepaalde kijk op de geschiedenis niet zomaar overgenomen kan worden, zoals de verschillende standpunten die protestanten en rooms-katholieken innemen in bepaalde kwesties. Ook wordt er in verschillende landen anders aangekeken tegen bijvoorbeeld de *Wars of the Roses*. In Engeland waren die vanzelfsprekend zeer belangrijk, terwijl ze dat in Nederland veel minder waren. Omgekeerd zien we dit met Willem van Oranje: in de Nederlandse geschiedenis van groot belang, maar nauwelijks in de internationale geschiedenisboeken terug te vinden. Het zou mooi zijn als docenten voor het vak *History* tekstboeken kunnen kiezen die niet gebonden zijn aan een specifieke cultuur, maar internationaal georiënteerd zijn. Helaas bestaan deze methodes op dit moment (nog) niet.

'Een vertaalde versie van een Nederlandse methode doet afbreuk aan het internationale karakter van de tweetalige opleiding'

Europees Platform opgesteld om scholen te kunnen certificeren als tweetalige scholen. In deze standaard staat dat de docenten authentiek Engelstalig materiaal moeten gebruiken. Hierbij moet worden aangetekend dat binnen de standaard ook gesproken wordt over het gebruik van vertaald materiaal. Deze suggestie wordt eigenlijk weer tegengesproken door de opmerking dat de keuze van het materiaal de internationale oriëntatie van de tweetalige leerling reflecteert.

Authentiek materiaal

Het probleem begint bij het feit dat Nederland een afwijkende indeling van de geschiedenis heeft ten opzichte van het buitenland. De tijdvakken en de kenmerkende aspecten voor de onderbouw zijn in andere landen onbekend, waardoor authentiek Engelstalig materiaal eigenlijk in één klap onbruikbaar wordt. Er zijn echter nog meer redenen waarom Engelse

Vertaalde methodes

De enige mogelijkheid voor docenten om toch een methode te gebruiken, is een vertaling van een Nederlandse methode in te voeren. Ook hiermee ontstaan, naast het feit dat er geen gebruik wordt gemaakt van authentiek Engelstalig materiaal, op een aantal gebieden problemen.

Allereerst blijkt het niveau van het Engels in veel vertaalde methodes niet te voldoen aan de wensen van het tweetalig onderwijs. De taalopbouw en taalontwikkeling, erg belang-

rijk bij leerlingen die instromen vanuit het basisonderwijs, ontbreken vaak volledig. Helaas zijn er ook regelmatig fouten in te vinden. Dit is vanzelfsprekend slecht voor de leerlingen die bezig zijn met de verwerving van het Engels als tweede taal.

Daarnaast bestaat er voor de tien tijdvakken geen eenduidige vertaling. Zo kan het voorkomen dat tijdvak zes, de tijd van regenten en vorsten, in *Memo* wordt vertaald met *The age of regents and rulers*, in *Geschiedenis Werkplaats* met *The time of regents and kings* en in *Digging Deeper* met *The time of regents and dukes*. Deze verwarring is onwenselijk. Overigens noemt *Moving History* de tijdvakken helemaal niet.

Een ander nadeel is dat de vertaalde versie gebaseerd is op het vak geschiedenis in Nederland, wat afbreuk doet aan het internationale karakter van de tweetalige opleiding.

Examenresultaten

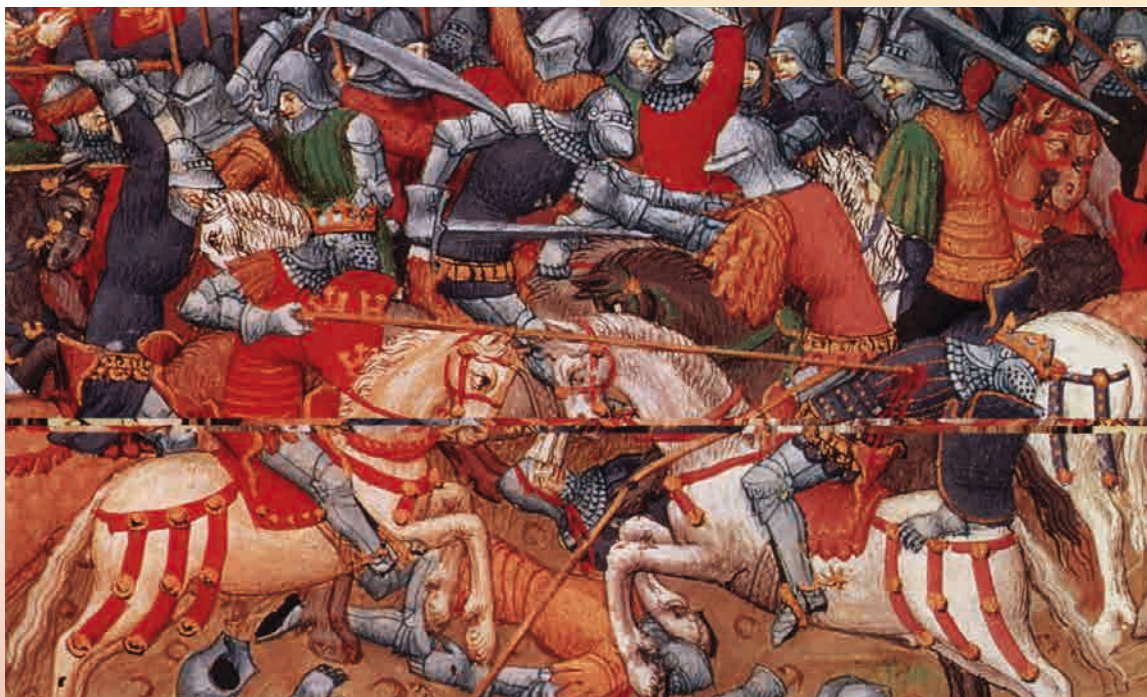
Wat is nu het effect van het bovenstaande op de resultaten in het tweetalig onderwijs? Afgelopen jaar is er op één school een onderzoek geweest onder bijna negenhonderd leerlingen. Ongeveer 350 van hen volgden Nederlandstalig en 550 tweetalig onderwijs. De leerlingen kwamen uit alle leerjaren havo en vwo.

Wat betreft de eindexamenresultaten waren er geen verschillen te vinden tussen beide groepen. Wordt er echter gekeken naar de kennis van de tien tijdvakken aan het einde van leerjaar drie, dan valt op dat van de Nederlandstalige leerlingen 95 procent de tien tijd-

vakken kent tegen slechts 52 procent van de tweetalige leerlingen. Deze achterstand wordt overigens in de bovenbouw, waarbij de Nederlandstalige en tweetalige leerlingen vanaf het voorexamenjaar in clusters bij elkaar zitten, door de tweetalige leerlingen razendsnel ingelopen. Al halverwege het voorexamenjaar scoren de tweetalige leerlingen beter op de kennis van de tijdvakken dan de leerlingen uit het reguliere onderwijs. Dit, gecombineerd met examenresultaten die al jaren tenminste gelijk zijn aan die van de overige leerlingen, geeft aan dat de inhoud van het Engelstalige geschiedenisonderwijs voldoende is om tot goede eindexamenresultaten te komen.

De conclusie van dit alles is dat de docent *History* in de onderbouw zelf het lesmateriaal bijeen moet sprokkelen om de leerlingen kennis te laten maken met de tien tijdvakken, de zevenendertig kenmerkende aspecten én tegelijkertijd het internationale karakter van de tweetalige opleiding te benadrukken. Dat is geen gemakkelijke opgave en bovendien tijdrovend. Een geruststellende gedachte is dat de afgelopen tien jaar de examenresultaten hebben uitgewezen dat het volgen van tweetalig onderwijs geen negatieve invloed heeft op het presteren van de leerlingen in de bovenbouw. Blijkbaar slagen de docenten erin om het onmogelijke voor elkaar te krijgen. ■

Een uitgebreide literatuurlijst over dit onderwerp vindt u op www.vgnkleio.nl.

Er bestaat geen internationale consensus over belangrijke onderwerpen. De *Wars of the Roses* komen in de Engelse geschiedenisboeken uitgebreid aan bod, maar ontbreken in de meeste Nederlandse methodes. Willem van Oranje is daarentegen weer niet terug te vinden in de Engelse schoolboeken.